

ZAMONAVIY TA'LIM TIZIMIDA ILMIY-TADQIQOT FAOLIYATINING O'RNI VA AHAMIYATI

Alimova Shamsiya Raximovna

Buxoro xalqaro universiteti dotsenti,

Muhammadiyaheva Gulnoza Nodir qizi

1-kurs magistranti

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada zamonaviy ta'lim tizimida ilmiy-tadqiqot faoliyatining o'rni, pedagoglarning ilmiy kompetentligini rivojlantirish zarurati hamda innovatsion va raqamli texnologiyalar asosida ilmiy faoliyatni tashkil etish masalalari tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida zamonaviy pedagogik yondashuvlar, xalqaro tajribalar hamda ilmiy manbalar o'rganildi. Natijalarda ilmiy-tadqiqot faoliyati ta'lim sifatini oshirish, pedagoglarning kasbiy rivojlanishini ta'minlash va innovatsion ta'lim muhitini shakllantirishning muhim omili ekanligi asoslandi.

***Kalit so'zlar:** Ilmiy-tadqiqot faoliyati, zamonaviy ta'lim, pedagog kompetentligi, innovatsion texnologiyalar, raqamli ta'lim, kasbiy rivojlanish, ilmiy salohiyat.*

THE PLACE AND IMPORTANCE OF SCIENTIFIC AND RESEARCH ACTIVITIES IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM

Alimova Shamsiya Rakhimovna

Associate Professor of Bukhara International University,

Muhammadiyaheva Gulnoza Nodir qizi

1st year master's student

ABSTRACT

This article analyzes the role of scientific research in the modern education system, the need to develop the scientific competence of teachers, and the issues of organizing scientific activity based on innovative and digital technologies. During the study, modern pedagogical approaches, international experiences, and scientific sources were studied. The results showed that scientific research is an important factor in improving the quality of education, ensuring the professional development of teachers, and forming an innovative educational environment.

Keywords: *Scientific research, modern education, pedagogical competence, innovative technologies, digital education, professional development, scientific potential.*

МЕСТО И ЗНАЧЕНИЕ НАУЧНОЙ И ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В СОВРЕМЕННОЙ СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ

Алимова Шамсия Рахимовна

Доцент кафедры педагогики Бухарского международного университета,

Мухаммадиева Гулноза Нодир кизи

Магистрант 1 курса

АННОТАЦИЯ

В данной статье анализируется роль научных исследований в современной системе образования, необходимость развития научной компетентности учителей и вопросы организации научной деятельности на основе инновационных и цифровых технологий. В ходе исследования были изучены современные педагогические подходы, международный опыт и научные источники. Результаты показали, что научные исследования являются важным фактором повышения качества образования, обеспечения профессионального развития учителей и формирования инновационной образовательной среды.

Ключевые слова: *Научные исследования, современное образование, педагогическая компетентность, инновационные технологии, цифровое образование, профессиональное развитие, научный потенциал.*

KIRISH

Globalashuv va raqamlashtirish jarayonlari ta'lim tizimiga yangi talablarni qo'yimoqda. Zamonaviy jamiyatda pedagog nafaqat bilim beruvchi, balki ilmiy izlanish olib boruvchi, innovatsiyalar yaratuvchi hamda ta'lim sifatini takomillashtiruvchi mutaxassis sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu sababli o'qituvchilarning ilmiy-tadqiqot faoliyatini rivojlantirish bugungi kun pedagogikasining dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi.

Xalqaro tashkilotlar, jumladan, UNESCO va OECD hisobotlarida ta'lim sifatini oshirishda pedagoglarning tadqiqotchilik kompetensiyasi muhim omil sifatida

qayd etilgan. OECD ma'lumotlariga ko'ra, zamonaviy o'qituvchi doimiy professional rivojlanish va ilmiy faoliyat orqali ta'lim samaradorligini oshiradi.¹

Bugungi kunda ta'lim tizimida ilmiy-tadqiqot faoliyati innovatsion pedagogik texnologiyalarni yaratish, ta'lim sifatini monitoring qilish, raqamli kompetensiyalarni rivojlantirish, o'quv jarayonini ilmiy asosda tashkil etish, pedagoglarning kasbiy mahoratini oshirish yo'nalishlarida muhim ahamiyat kasb etmoqda.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Tadqiqot jarayonida ilmiy-pedagogik adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy-taqqoslash, xalqaro ilmiy maqolalarni kontent tahlil qilish, statistik va analitik yondashuvlar, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o'rganish, metodlardan foydalanildi. Tadqiqotning nazariy asosini zamonaviy pedagogika, kompetensiyaviy yondashuv hamda ilmiy-tadqiqot faoliyatini rivojlantirishga oid xalqaro ilmiy ishlanmalar tashkil etdi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Zamonaviy ta'lim tizimida ilmiy-tadqiqot faoliyati pedagogning professional rivojlanishining ajralmas qismiga aylanmoqda. Ilmiy izlanish olib boruvchi pedagog ta'lim jarayonini tahlil qilish, muammolarni aniqlash va innovatsion yechimlarni ishlab chiqish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Xalqaro tajribalar shuni ko'rsatadiki, rivojlangan davlatlarda pedagoglarning ilmiy faoliyati davlat siyosati darajasida qo'llab-quvvatlanadi. Ayniqsa, Finlandiya, Germaniya, Janubiy Koreya va Singapur ta'lim tizimlarida "research-based education" modeli keng qo'llaniladi.²

Bundan tashqari, postpandemiya davrida raqamli pedagogika va ilmiy faoliyatning integratsiyasi yanada kuchaydi. Bu esa pedagoglardan yangi kompetensiyalarni, jumladan:

- sun'iy intellektdan foydalanish;
- ilmiy ma'lumotlarni tahlil qilish;
- online tadqiqot olib borish;
- akademik yozuv ko'nikmalarini talab etmoqda.³

Shu bois pedagoglarni ilmiy faoliyatga jalb etish, ilmiy loyihalar va grantlar tizimini kengaytirish, ilmiy maqola yozish madaniyatini rivojlantirish zamonaviy ta'limning ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lishi zarur.

¹ [OECD – Reimagining Education, Realising Potential](#)

² Postareff L., Lahdenperä J., Hailikari T. *The dimensions of approaches to teaching in higher education*. Higher Education, 2024.

³ Guillén-Gámez F.D., Ruiz-Palmero J. *Digital competences in research*. Journal of Computers in Education, 2024.

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, ilmiy-tadqiqot faoliyati pedagoglarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Zamonaviy ta'lim tizimida tadqiqotchilik faoliyatiga ega pedagog innovatsion metodlarni samarali qo'llaydi, tanqidiy fikrlash ko'nikmalariga ega bo'ladi, ta'lim sifatini monitoring qila oladi, raqamli texnologiyalardan foydalanish kompetensiyasini rivojlantiradi.

So'nggi yillarda olib borilgan xalqaro tadqiqotlarda pedagoglarning ilmiy kompetensiyasi va raqamli savodxonligi o'rtasida uzviy bog'liqlik mavjudligi aniqlangan.

Tadqiqotlar natijasida quyidagi asosiy omillar ilmiy-tadqiqot faoliyatining samaradorligini oshirishi aniqlandi:

1. Raqamli texnologiyalar integratsiyasi

Elektron platformalar va sun'iy intellekt texnologiyalari pedagoglarning ilmiy izlanishlarini tezlashtirmoqda.

2. Ilmiy kompetensiyalarni rivojlantirish

O'qituvchilarda metodologik bilimlar va tadqiqotchilik ko'nikmalarini shakllantirish ta'lim sifatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.⁴

3. Innovatsion ta'lim muhiti

Zamonaviy universitetlarda ilmiy faoliyat va pedagogik innovatsiyalar integratsiyasi samarali natijalarni bermoqda.⁵

4. Ma'lumotlar bilan ishlash kompetensiyasi

Data literacy va ilmiy axborot bilan ishlash ko'nikmalari zamonaviy pedagog uchun muhim kompetensiyaga aylanmoqda.⁶

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy ta'lim tizimida ilmiy-tadqiqot faoliyati pedagoglarning kasbiy kompetentligini rivojlantiradi, ta'lim sifatini oshiradi, innovatsion ta'lim muhitini shakllantiradi, raqamli transformatsiyani jadallashtiradi, ta'limning ilmiy asoslanganligini ta'minlaydi. Shuningdek, o'qituvchilarning ilmiy salohiyatini rivojlantirish uchun ilmiy-tadqiqot markazlari faoliyatini kuchaytirish, xalqaro hamkorlikni rivojlantirish, raqamli ilmiy platformalarni keng joriy etish, pedagoglarni grant va loyihalarga jalb qilish maqsadga muvofiqdir.

REFERENCES

1. [OECD – Reimagining Education, Realising Potential](#)

⁴ Kapasheva Z. et al. *Modeling the development of pedagogical competence in higher education educators*. Frontiers in Education, 2024.

⁵ Rodríguez-Legendre F., Fernández-Cruz F.J. *The innovative competence of university teachers to improve learning*. 2024.

⁶ Chan C.K.Y., Tsi L.H.Y. *The AI Revolution in Education*. 2023.

2. [OECD – Education Policy Outlook 2024](#)
3. [UNESCO – Insights from the Science of Learning for Education](#)
4. Postareff L., Lahdenperä J., Hailikari T. *The dimensions of approaches to teaching in higher education*. Higher Education, 2024. ([Springer](#))
5. Guillén-Gámez F.D., Ruiz-Palmero J. *Digital competences in research*. Journal of Computers in Education, 2024. ([Springer](#))
6. Rodríguez-Legendre F., Fernández-Cruz F.J. *The innovative competence of university teachers to improve learning*. 2024. ([Sage Journals](#))
7. Kapasheva Z. et al. *Modeling the development of pedagogical competence in higher education educators*. Frontiers in Education, 2024. ([Frontiers](#))
8. González L.F. et al. *Supporting pre-service teachers in developing research competence*. Frontiers in Education, 2023. ([Frontiers](#))
9. Gümüşok F., Taner-Yavuz G. *Research competence in initial teacher education*. Turkish Journal of Education, 2024. ([DergiPark](#))
10. Chan C.K.Y., Tsi L.H.Y. *The AI Revolution in Education*. 2023. ([arXiv](#))